

DECYZJA RADY (UE) 2019/2107**z dnia 28 listopada 2019 r.****w sprawie stanowiska, jakie ma być zajęte w imieniu Unii Europejskiej w ramach Rady Organizacji Międzynarodowego Lotnictwa Cywilnego w odniesieniu do zmian rozdziału 9 załącznika 9 („Ułatwienia”) do Konwencji o międzynarodowym lotnictwie cywilnym dotyczących norm i zalecanych metod postępowania w zakresie danych dotyczących przelotu pasażera**

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 16 ust. 2 i art. 87 ust. 2 lit. a), w związku z art. 218 ust. 9,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Konwencja o międzynarodowym lotnictwie cywilnym (zwana dalej „konwencją chicagowską”), która reguluje międzynarodowy transport lotniczy, weszła w życie w dniu 4 kwietnia 1947 r. Ustanowiła ona Organizację Międzynarodowego Lotnictwa Cywilnego (ICAO).
- (2) Państwa członkowskie Unii są umawiającymi się stronami konwencji chicagowskiej i państwami członkowskimi ICAO, natomiast Unia ma status obserwatora w niektórych organach ICAO, w tym w Zgromadzeniu i innych organach technicznych.
- (3) Zgodnie z art. 54 lit. l) konwencji chicagowskiej Rada ICAO przyjmuje międzynarodowe normy i zalecane metody postępowania.
- (4) Rezolucja Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 2396 (2017) z dnia 21 grudnia 2017 r. (zwana dalej „rezolucją RB ONZ nr 2396 (2017)”), wymaga, aby państwa członkowskie ONZ rozwijały zdolność gromadzenia, przetwarzania i analizowania – na potrzeby norm i zalecanych metod postępowania ICAO – danych dotyczących przelotu pasażera (danych PNR), a także zapewniały, aby dane te były dostępne dla wszystkich właściwych organów krajowych i przez nie wykorzystywane, przy pełnym poszanowaniu praw człowieka i podstawowych wolności, na potrzeby zapobiegania przestępstwu terrorystycznemu i związanym z nimi podróżom, ich wykrywania i prowadzenia postępowań przygotowawczych w ich sprawie.
- (5) W rezolucji RB ONZ nr 2396 (2017) wzywa się także ICAO do współpracy z państwami członkowskimi ONZ w celu ustanowienia norm gromadzenia, wykorzystywania, przetwarzania i ochrony danych PNR.
- (6) Normy i zalecane metody postępowania dotyczące danych PNR określone są w rozdziale 9 części A i D załącznika 9 („Ułatwienia”) do konwencji chicagowskiej. Uzupełnieniem tych norm i zalecanych metod są dodatkowe wytyczne, w szczególności dokument ICAO nr 9944 ustanawiający wytyczne w sprawie danych PNR.
- (7) W marcu 2019 r. Komitet ICAO ds. Transportu Lotniczego (ATC ICAO) utworzył grupę zadaniową złożoną z ekspertów z państw członkowskich ICAO uczestniczących w zespole ICAO ds. ułatwień, która ma rozważyć wnioski dotyczące nowych norm i zalecanych metod postępowania w zakresie gromadzenia, wykorzystywania, przetwarzania i ochrony danych PNR zgodnie z rezolucją RB ONZ nr 2396 (2017) (zwaną dalej „grupą zadaniową”). Szereg państw członkowskich Unii jest reprezentowanych w grupie zadaniowej. Komisja uczestniczy w pracach grupy zadaniowej w charakterze obserwatora.
- (8) 40. sesja Zgromadzenia ICAO odbyła się w dniach od 24 września do 4 października 2019 r. Wyniki tej sesji Zgromadzenia ICAO określą kierunek polityczny ICAO na najbliższe lata, w tym w odniesieniu do przyjęcia nowych norm i zalecanych metod postępowania dotyczących danych PNR.
- (9) W dniu 16 września 2019 r. Rada zatwierdziła dokument informacyjny dotyczący standardów i zasad gromadzenia, wykorzystywania, przetwarzania i ochrony danych PNR, do przedłożenia na 40. sesji Zgromadzenia ICAO (zwany dalej „dokumentem informacyjnym”). Dokument informacyjny został przedłożony Zgromadzeniu ICAO przez Finlandię w imieniu Unii i jej państw członkowskich oraz pozostałych państw członkowskich Europejskiej Konferencji Lotnictwa Cywilnego.

- (10) W dokumencie informacyjnym przedstawiono stanowisko Unii w sprawie przestrzegania podstawowych zasad, które mogłyby pomóc zapewnić poszanowanie wymogów konstytucyjnych i regulacyjnych w zakresie podstawowych praw do prywatności i ochrony danych podczas przetwarzania danych PNR w celu zwalczania terroryzmu i poważnej przestępczości. Wezwano ICAO do uwzględnienia takich zasad we wszelkich przyszłych normach dotyczących danych PNR oraz w zmienionych wytycznych ICAO dotyczących danych PNR (dok. nr 9944).
- (11) Unia przyjęła wspólne przepisy dotyczące danych PNR, tj. dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/681 ⁽¹⁾, których zakres pokrywa się w dużym stopniu z obszarem, który ma zostać objęty planowanymi nowymi normami i zalecanymi metodami postępowania. Dyrektywa (UE) 2016/681 obejmuje w szczególności kompleksowy zbiór przepisów chroniących podstawowe prawa do prywatności i ochrony danych osobowych, w kontekście przekazywania państwom członkowskim danych PNR przez przewoźników lotniczych do celów zapobiegania przestępstwom terrorystycznym i poważnej przestępczości, ich wykrywania, prowadzenia postępowań przygotowawczych w ich sprawie oraz ich ścigania.
- (12) Dwie umowy międzynarodowe dotyczące przetwarzania i przekazywania danych PNR obowiązują obecnie w stosunkach między Unią a państwami trzecimi, tj. Australią ⁽²⁾ i Stanami Zjednoczonymi ⁽³⁾. W dniu 26 lipca 2017 r. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej wydał opinię na temat planowanej umowy między Unią a Kanadą, podpisanej w dniu 25 czerwca 2014 r. ⁽⁴⁾ (zwaną dalej „opinią 1/15”).
- (13) Należy ustalić stanowisko, jakie powinno zostać zajęte w imieniu Unii w ramach Rady ICAO, ponieważ wszelkie przyszłe normy i zalecane metody postępowania dotyczące danych PNR, w szczególności zmiany rozdziału 9 załącznika 9 („Ułatwienia”) do konwencji chicagowskiej, w sposób decydujący wywrą wpływ na treść prawa Unii, a mianowicie na dyrektywę (UE) 2016/681 oraz obowiązujące międzynarodowe umowy dotyczące danych PNR. Zgodnie z obowiązkiem lojalnej współpracy państwa członkowskie Unii mają bronić tego stanowiska podczas prac w ramach ICAO zmierzających do opracowywania norm i zalecanych metod postępowania.
- (14) Stanowisko Unii określone w załączniku zostało ustanowione zgodnie z mającymi zastosowanie unijnymi ramami prawnymi w zakresie ochrony danych osobowych i danych PNR, tj. zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 ⁽⁵⁾, dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/680 ⁽⁶⁾ i dyrektywą (UE) 2016/681, jak również z Traktatem i Kartą praw podstawowych Unii Europejskiej, zgodnie z ich wykładnią w odpowiednim orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, w szczególności w opinii 1/15.
- (15) Stanowisko Unii powinno zostać wyrażone przez działające wspólnie jej państwa członkowskie będące członkami Rady ICAO.
- (16) Zjednoczone Królestwo oraz Irlandia są związane dyrektywą (UE) 2016/681, a zatem biorą udział w przyjęciu niniejszej decyzji.
- (17) Zgodnie z art. 1 i 2 Protokołu nr 22 w sprawie stanowiska Danii, załączonego do Traktatu o Unii Europejskiej i do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, Dania nie uczestniczy w przyjęciu niniejszej decyzji i nie jest nią związana ani jej nie stosuje,

⁽¹⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/681 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie wykorzystywania danych dotyczących przelotu pasażera (danych PNR) w celu zapobiegania przestępstwom terrorystycznym i poważnej przestępczości, ich wykrywania, prowadzenia postępowań przygotowawczych w ich sprawie i ich ścigania (Dz.U. L 119 z 4.5.2016, s. 132).

⁽²⁾ Dz.U. L 186 z 14.7.2012, s. 4.

⁽³⁾ Dz.U. L 215 z 11.8.2012, s. 5.

⁽⁴⁾ Opinia 1/15 Trybunału (wielka izba) z dnia 26 lipca 2017 r., ECLI:EU:C:2017:592.

⁽⁵⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz.U. L 119 z 4.5.2016, s. 1).

⁽⁶⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/680 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez właściwe organy do celów zapobiegania przestępczości, prowadzenia postępowań przygotowawczych, wykrywania i ścigania czynów zabronionych i wykonywania kar, w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchyłająca decyzję ramową Rady 2008/977/WSiSW (Dz.U. L 119 z 4.5.2016, s. 89).

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

Stanowisko, jakie ma być zajęte w imieniu Unii w ramach Rady Organizacji Międzynarodowego Lotnictwa Cywilnego (ICAO) w odniesieniu do zmian rozdziału 9 do załącznika 9 („Ułatwienia”) do Konwencji o międzynarodowym lotnictwie cywilnym dotyczących norm i zalecanych metod postępowania w zakresie danych dotyczących przelotu pasażera, określone jest w załączniku do niniejszej decyzji.

Artykuł 2

Stanowisko, o którym mowa w art. 1, wyrażają działające wspólnie państwa członkowskie Unii będące członkami Rady ICAO.

Artykuł 3

Niniejsza decyzja wchodzi w życie z dniem jej przyjęcia.

Sporządzono w Brukseli dnia 28 listopada 2019 r.

*W imieniu Rady
Przewodniczący
T. HARAKKA*

ZAŁĄCZNIK

STANOWISKO, JAKIE MA BYĆ ZAJĘTE W IMIENIU UNII EUROPEJSKIEJ W RAMACH RADY ORGANIZACJI MIĘDZYNARODOWEGO LOTNICTWA CYWILNEGO W ODNIESIENIU DO ZMIAN ROZDZIAŁU 9 ZAŁĄCZNIKA 9 („UŁATWIENIA”) DO KONWENCJI O MIĘDZYNARODOWYM LOTNICTWIE CYWILNYM DOTYCZĄCYCH NORM I ZALECANYCH METOD POSTĘPOWANIA W ZAKRESIE DANYCH DOTYCZĄCYCH PRZELOTU PASAŻERA

Zasady ogólne

W ramach działań Organizacji Międzynarodowego Lotnictwa Cywilnego (ICAO) w odniesieniu do zmian rozdziału 9 załącznika 9 („Ułatwienia”) do konwencji chicagowskiej dotyczących opracowania norm i zalecanych metod postępowania w zakresie danych dotyczących przelotu pasażera (danych PNR) państw członkowskie Unii, działając wspólnie w interesie Unii:

- a) działają zgodnie z celami realizowanymi przez Unię w ramach jej polityki dotyczącej danych PNR, w szczególności w celu zapewnienia ochrony, ochrony życia i bezpieczeństwa osób oraz zapewnienia pełnego poszanowania praw podstawowych, w szczególności prawa do prywatności i do ochrony danych osobowych;
- b) szerzą wiedzę wśród wszystkich państw członkowskich ICAO na temat unijnych norm i zasad dotyczących przekazywania danych PNR, zgodnie z odpowiednim prawem Unii i orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej;
- c) propagują opracowanie rozwiązań wielostronnych zgodnych z prawami podstawowymi w zakresie przekazywania przez linie lotnicze danych PNR organom ścigania, w interesie zapewnienia pewności prawa, poszanowania praw podstawowych oraz w celu uproszczenia obowiązków przewoźników lotniczych;
- d) propagują wymianę danych PNR i wyników przetwarzania tych danych między państwami członkowskimi ICAO, w przypadku gdy uznane jest to za niezbędne do zapobiegania przestępstwom terrorystycznym lub poważnej przestępczości, ich wykrywania, prowadzenia postępowań przygotowawczych w ich sprawie lub ich ścigania, przy pełnym poszanowaniu podstawowych praw i wolności;
- e) stale wspierają opracowywanie przez ICAO norm dotyczących gromadzenia, wykorzystywania, przetwarzania i ochrony danych PNR, zgodnie z rezolucją RB ONZ nr 2396 (2017);
- f) stale wspierają rozwój – we wszystkich państwach członkowskich ICAO – zdolności do gromadzenia, przetwarzania i analizowania – na potrzeby norm i zalecanych metod postępowania ICAO – danych PNR oraz do zapewnienia, aby dane PNR były dostępne dla wszystkich właściwych organów krajowych państw członkowskich ICAO i przez nie wykorzystywane, przy pełnym poszanowaniu praw człowieka i podstawowych wolności, do celów zapobiegania przestępstwom terrorystycznym i związanym z nimi podróżom, ich wykrywania i prowadzenia postępowań przygotowawczych w ich sprawie, zgodnie z wymogami rezolucji RB ONZ nr 2396 (2017);
- g) wykorzystują jako źródło informacji dokument informacyjny „Standardy i zasady dotyczące gromadzenia, wykorzystywania, przetwarzania i ochrony danych PNR” (dok. A40-WP/530), przedłożony na 40. sesji Zgromadzenia ICAO przez Finlandię w imieniu Unii Europejskiej i jej państw członkowskich oraz pozostałych państw Europejskiej Konferencji Lotnictwa Cywilnego;
- h) propagują tworzenie środowiska sprzyjającego rozwojowi międzynarodowego transportu lotniczego w ramach otwartego, zliberalizowanego i globalnego rynku, jak również dalszemu wzrostowi tego transportu, dbając jednocześnie o kwestię ochrony, a także przy zapewnieniu wprowadzenia odpowiednich zabezpieczeń.

Kierunki działania

Państwa członkowskie Unii, działając wspólnie w interesie Unii, wspierają włączenie następujących norm i zasad do wszelkich przyszłych norm i zalecanych metod postępowania ICAO w zakresie danych PNR:

1. W odniesieniu do warunków przekazywania danych PNR:
 - a) Metoda przekazywania danych: w celu ochrony danych osobowych znajdujących się w systemach przewoźników oraz w celu zapewnienia, aby utrzymali oni kontrolę nad tymi systemami, dane należy przekazywać wyłącznie za pomocą systemu „push”.

- b) Protokoły przekazywania danych: należy zachęcać do stosowania właściwych i bezpiecznych protokołów otwartych, stanowiących część przyjętych na poziomie międzynarodowym referencyjnych protokołów przekazywania danych PNR w celu stopniowego zwiększania ich wykorzystania i ewentualnego zastąpienia norm własnościowych.
- c) Częstotliwość przekazywania danych: częstotliwość i terminy przekazywania danych PNR nie powinny stwarzać nieuzasadnionego obciążenia dla przewoźników lotniczych oraz powinny ograniczać się do tego, co jest absolutnie niezbędne do celów egzekwowania prawa i bezpieczeństwa granic w celu zwalczania terroryzmu i poważnej przestępczości.
- d) Brak obowiązku gromadzenia przez przewoźników lotniczych dodatkowych danych: przewoźnicy lotniczy nie powinni być zobowiązani do gromadzenia dodatkowych danych PNR, w porównaniu z tymi, które już gromadzą, ani do gromadzenia określonych rodzajów danych, lecz wyłącznie do przekazywania danych, które już gromadzą w ramach swojej działalności.

2. W odniesieniu do warunków przetwarzania danych PNR:

- a) Terminy przekazywania i przetwarzania: z zastrzeżeniem odpowiednich gwarancji ochrony prywatności osób, których to dotyczy, dane PNR mogą być udostępniane z odpowiednim wyprzedzeniem przed przylotem lub odlotem, co zapewni organom więcej czasu na przetwarzanie i analizę tych danych oraz ewentualne podjęcie działań.
- b) Porównanie z wcześniej ustalonymi kryteriami i bazami danych: organy powinny przetwarzać dane PNR przy wykorzystaniu opartych na dowodach kryteriów i baz danych, które są istotne z punktu widzenia zwalczania terroryzmu i poważnej przestępczości.

3. W odniesieniu do ochrony danych osobowych:

- a) Zgodność z prawem, rzetelność i przejrzystość przetwarzania danych: niezbędna jest podstawa prawna przetwarzania danych osobowych, aby jednostki znały ryzyko, zabezpieczenia i prawa związane z przetwarzaniem ich danych osobowych oraz sposoby wykonywania swoich praw w odniesieniu do przetwarzania tych danych.
- b) Ograniczenie celu: cele, dla których dane PNR mogą być wykorzystywane przez organy, powinny być jasno określone i nie powinny wykraczać poza to, co jest konieczne do ich osiągnięcia, w szczególności na potrzeby egzekwowania prawa i bezpieczeństwa granic w celu zwalczania terroryzmu i poważnej przestępczości.
- c) Zakres danych PNR: elementy danych PNR, które mają być przekazywane przez linie lotnicze, powinny być wyraźnie określone i wymienione w sposób wyczerpujący. Wykaz tych elementów powinien być ustandaryzowany w celu zapewnienia, aby dane te były ograniczone do minimum, przy jednoczesnym zapobieganiu przetwarzania danych wrażliwych, w tym danych ujawniających pochodzenie rasowe lub etniczne osoby, poglądy polityczne, przekonania religijne lub filozoficzne, przynależność do związków zawodowych, stan zdrowia, życie seksualne lub orientację seksualną.
- d) Wykorzystanie danych PNR: dalsze przetwarzanie danych PNR powinno ograniczać się do celów pierwotnego przekazania, na podstawie obiektywnych kryteriów oraz z zastrzeżeniem materialnych i proceduralnych warunków zgodnych z wymogami mającymi zastosowanie do przekazywania danych osobowych.
- e) Automatyczne przetwarzanie danych PNR: automatyczne przetwarzanie powinno opierać się na obiektywnych, nie-dyskryminacyjnych i wiarygodnych, wcześniej ustalonych kryteriach oraz nie powinno być wykorzystywane jako jedyna podstawa decyzji mających negatywne skutki prawne lub poważnie wpływających na daną osobę.
- f) Zatrzymywanie danych: okres zatrzymywania danych PNR powinien być ograniczony i nie powinien być dłuższy niż jest to konieczne do osiągnięcia pierwotnego celu. Należy zapewnić usunięcie danych zgodnie z wymogami prawnymi kraju pochodzenia. Po upływie okresu zatrzymywania dane PNR powinny zostać usunięte lub zanonimizowane.
- g) Ujawnianie danych PNR upoważnionym organom: dalsze ujawnianie danych PNR innym organom rządowym w tym samym państwie lub innym państwom członkowskim ICAO w konkretnych przypadkach może mieć miejsce tylko wtedy, gdy organ przyjmujący pełni funkcje związane z walką z terroryzmem lub poważną przestępczością międzynarodową oraz zapewnia taką samą ochronę, jaką zapewnia organ ujawniający dane.

- h) Bezpieczeństwo danych: należy zastosować odpowiednie środki w celu ochrony bezpieczeństwa, poufności i integralności danych PNR.
 - i) Przejrzystość i powiadamianie: z zastrzeżeniem koniecznych i proporcjonalnych ograniczeń jednostki powinny być powiadamiane o przetwarzaniu ich danych PNR oraz informowane o przysługujących im prawach i środkach dochodzenia roszczeń.
 - j) Dostęp, poprawianie i usuwanie: z zastrzeżeniem koniecznych i proporcjonalnych ograniczeń jednostki powinny mieć prawo dostępu do swoich danych PNR oraz prawo do ich poprawiania.
 - k) Środki dochodzenia roszczeń: jednostki powinny mieć prawo do skutecznych administracyjnych i sądowych środków dochodzenia roszczeń, jeżeli uznają, że ich prawo do prywatności i ochrony danych zostało naruszone.
 - l) Nadzór i odpowiedzialność: organy wykorzystujące dane PNR powinny być odpowiedzialne przed niezależnym organem publicznym i być przez niego nadzorowane; organ ten powinien dysponować skutecznymi uprawnieniami do prowadzenia postępowań wyjaśniających i egzekwowania prawa, a także powinien być w stanie wykonywać swoje zadania w sposób wolny od wszelkich wpływów, w szczególności ze strony organów ścigania.
4. W odniesieniu do wymiany informacji dotyczących danych PNR między organami ścigania:
- a) Propagowanie wymiany informacji: należy propagować wymianę danych PNR w konkretnych przypadkach między organami ścigania poszczególnych państw członkowskich ICAO w celu usprawnienia międzynarodowej współpracy w zakresie zapobiegania przestępstwom terrorystycznym i poważnej przestępczości, ich wykrywania, prowadzenia postępowań przygotowawczych w ich sprawie i ich ścigania.
 - b) Bezpieczeństwo wymiany informacji: wymiana informacji powinna odbywać się za pośrednictwem odpowiednich kanałów zapewniających właściwe bezpieczeństwo danych oraz powinna być w pełni zgodna z międzynarodowymi i krajowymi ramami prawnymi dotyczącymi ochrony danych osobowych.
-